

Eto kao što se vidi, dosta bi toga bilo za spremati i uraditi i prije nabavke instrumenata i samog početka rada, pa ako se ne bi ništa ni radilo ne bi škodilo dosta od ovih stvarčica provesti, — razumije se ukoliko su na mjestu.

To naročito važi za ono nekoliko sugestija o pravilnicima o izvođenju fotogrametrijskih radova, da jednom prekinemo praksu usmenog predavanja, raznih raspisa i t. d. koji nesamo da škode poslu i struci nego joj daju neozbiljan i ličan karakter.

Ing. Миодраг Ј. Хаџи Видојковић

ЗАКОНОДАВСТВО О ЕКСПРОПРИЈАЦИЈИ.

Поглед на све законе по овоме питању.)*

1. Увод

Прибвљање земљишних добара врши се често принудном куповином. Ређе бива слободном погодбом. Односно, лаички речено: врше се експропријације. Ово се чини:

- 1) за опште народну потребу;
- 2) за потребу грађења железнице;
- 3) за подизање државних ваздухопловних пристаништа и јавних (које подижу држава или самоуправна тела), — као и за подизање објекта намењених јавном ваздушном саобраћају;
- 4) у сврху постављања и одржавања електровода са припадајућим направама разводних и трансформаторских постројења у корист државе, самоуправних и приватних електричних предузећа од опште користи;
- 5) при извођењу војних радова и настањивања у пограничним зонама;
- 6) у јавном интересу а у циљу извршења регулационог плана и то: за отварање, проширење или продужење нових или постојећих улица, путова, тргова, паркова, игралишта и гробља, за подизање и проширење јавних грађевина, за регулацију река и потока, за грађење насипа, обала, кејова, пристаништа, мостова и за осигурање земљишта од поплава, за градњу и одржавање електричних и других спроводника, водовода, канализације и за везу појединих градилишта за канализацију суседних општина, за подизање комплекса малих станова које израђује општина, у циљу асанације, поред овога општина може експроприсати и све зграде и друге грађевине које по месту или намени нису у складу са регулационим планом (регулациона линија, грађевинске зоне, заштитни појас, подела грађевинског реона за разне сврхе) или које не одговарају прописима Уредбе о извођењу регулационог плана, грађевинског правилника и закона у опште, ако их власници не саобразе прописима и регулационом плану у остављеном року.

*) Правопис је онај задржан, какав је у поједином закону и био!

2. Железнички закони

Данас постоје пет „железничких“ закона, прилично различитих. По њима се врши: одузимање; примо-предаја; реамбулација међе, плана и списка; процена; жалбе; исплата; књижење и т. д. Ти су закони следећи:

а) На територији **бивше Краљевине Србије** важи „Закон о заузимању непокретних добара (експропријацији) за потребу грађења железнице“ од 15 јануара 1880 са изменама и допунама од 12 јуна 1884 и 31 децембра 1909, у вези са Финансијским законом за 1934/35 (§ 42), Финансијским законом за 1938/39 (§ 63).

Издат је „по милости божјој и вољи народа — за владе Књаза српског Милана М. Обреновића“. Допуњен је под Њ. Вел. Краљем Петром I — Ослободиоцем. Председник Министарског савета био је Никола П. Пашић, Министар правде Коста Л. Тимотијевић, а Министар грађевина Велисав Н. Вуловић, у чијем се ресору тада закон примењивао.

Овај закон има „упуство за извршење експропријације земље за потребу грађења железница“, и то на основу закона од 15 јануара 1880 и његових допуна од 12 јуна 1884.

б) **Законски чланак XLI**: 1881 заједничкога **хрватско-угарског сабора о извласти**, потврђен 28 свибња 1881 — проглашен у обих кућах сабора 31 свибња 1881.

За закон је прописано да се „криепост овога закона протеже на подручје свеукупних земаља круне угарске и свих оних случајевих, кад се извластба има провести за сврхе таквих подухвата или радња, које у смислу § 9 законског чланка XXX од године 1868 спадају у делокруг заједничког законодавства или заједничке владе земаља круне угарске“. Извршба овога закона повјерава се Министру за јавне радње и комуникације, Министру унутрашњих послова и Министру правосуђа, гледе Хрватске и Славоније Министру за јавне радње и комуникације, кој у том погледу поступа споразумно с баном Хрватске, Славоније и Далмације.

Уз закон је „Наредба Мин. унутрашњих дјела и правосуђа, затим Министарства за трговину, обрте и јавне грађевине од 21 травња 1857 — крјепосна за Угарску, Хрватску и Славонију, српску Војводину и тамишки Банат, а тако и за Ердељску у обзир поступка, којега се држати ваља при развластби (експропријацији) код јавних градња цестних и водних (садржана у XIX комаду држ. зак. листа под бр. 82, изданом и распосланом дне 2 свибња 1857)“.

в) **Закон о заузимању приватних добара за јавну (народну) потребу уз накнаду за иста (експропријација)**. Он је издат са глављем: Ми, Никола први, по милости Божјој књаз и господар **Црне Горе** дајемо на знање и објављујемо, да смо на предлог нашег Министарског савета, по саслушању Нашег државног савета, а у смислу тачке II члана 221 устава ријешили наредити и наређујемо закон. Потписан је на Цетињу 5 јула 1906. Председник Министарског савјета и Министар иностраних дјела био је Л. Мијушковић, Министар правде Мило Дожић, Министар војни Ј. Вукотић, Министар грађевина и финансија А. Радовић и Министар унутрашњих дјела Лабуд Гојнић.

г) Експропријацију и откуп земљишта за грађење нових железница у **Босни и Херцеговини** садрже следеће наредбе:

1) наредба о експропријацијоном поступању у Босни и Херцеговини (одобрена превишњим рјешењем од 20 јуна 1880), према закону од 4 реџеба 1272.

2) наредба земаљске владе за Босну и Херцеговину од 20 марта 1881 број 5760/1600 I (Зборник закона и наредаба број 22) о извластби за железнице у железничких послових (Одобрена Превишњим рјешењем од 27 фебруара 1881),

3) напутак о поступку при набави тла за железницу Сисак—Доберлин, што се има извршити на земљишту босанском, издан земаљском владом за Босну и Херцеговину 20 марта 1881 (Зборник закона и наредаба број 23 (Одобрен Превишњим рјешењем од 27 фебруара 1881), број 5760/I, 1600/правос.

4) наредба земаљске владе за Босну и Херцеговину од 13 августа 1881 (Сборник закона и наредаба број 172) којом се покрађује поступак откупни за железницу Зеница—Сарајево,

5) наредба земаљске владе за Босну и Херцеговину од 14 фебруара 1899 о извлаштењу за саградњу железнице Габела—земаљска граница—Требиње (Зборник закона и наредаба број 21).

Сем свега овога, за Босну и Херцеговину, прикључује се и поступак при експропријацији.

(Наставиће се)

Миловановић Милован,
геометар

ТРИАНГУЛАЦИЈА ГРАДА СУБОТИЦЕ

Да би се обновио застарели кат. премер среза Суботичког група: Милачић—Миловановић—Иванов извршила је у току 1936 г. постављање нове тригонометриске мреже на територији целог среза, изузев самог града Суботице.

Северни део среза суботичког граничи се према Маџарској у испупченом луку од око 40 км., а у дубину од 4 до 10 км. раван је и претежно прекривен високом култивисаном шумом или воћњацима и без икакве основне мреже II реда. Овакав терен је нарочито тежак за постављање триг. мреже, те о начину и методама, које смо применили да би савладали све тешкоће на које смо наишли и дали тригоном. мрежу са оном тачношћу, коју изискује потреба новог кат. премра говориће се у посебном чланку.

На ово сам се осврнуо само зато, што је триг. мрежа самог града Суботице, о којој ће овде бити речи, наслоњена на ову мрежу без икакве поправке пограничних координата и ако су дозвољена одступања за полигону мрежу у граду линеарно $1/3$ fс и угловног $1/2$ fβ предвиђена за терене I категорије.

Покушаћу да у кратким цртама прикажем како сам извршио трианг. града Суботице и на крају резултате, које сам постигао.

Рекогносцирање и сигнализација

Да би тригоном. тачке у граду потпуно одговарале намењеној им сврси морају места триг. тачака бити одабрана тако, да